

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრი

ბრძანება N 2-1524

04/11/2021

ქ. თბილისი

ცაგერის მუნიციპალიტეტში სს „ეპ ჯორჯია გენერაციის“ ლაჯანურის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებაზე (წარმადობის გაზრდა) სკრინინგის გადაწყვეტილების შესახებ

სს „ეპ ჯორჯია გენერაციის“ მიერ, გზშ-ის ჩატარების საჭიროების დადგენის მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში წარმოდგენილია ცაგერის მუნიციპალიტეტში, ლაჯანურის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების (წარმადობის გაზრდა) პროექტის სკრინინგის განცხადება.

სს „ეპ ჯორჯია გენერაციის“ ლაჯანურის ჰიდროელექტროსადგური მდებარეობს მდ. რიონის აუზში, ცაგერის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე. ჰესი ექსპლუატაციაში შევიდა 1960 წელს. ჰესი მიეკუთვნება სადერივაციო რეგულირებადი ჰესების ტიპს. ჰესი მოწყობილია წყლის დინებაზე, რომელიც მიღებულია მდ. ცხენისწყლის გადაგდებით მდ. ლაჯანურის ხეობაში.

2008 წელს საქართველოს გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამინისტროს მიერ სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ ლაჯანურის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციაზე გაიცა ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა N6 (30.01.2008). „სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციაზე“ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემის შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2018 წლის 17 მაისის N2-363 ბრძანების საფუძველზე გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება N33 (10.05.2018) სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ ლაჯანურის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციაზე და ამავე ბრძანებით ზემოაღნიშნული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება გადაეცა სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციას“. საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2018 წლის 18 ივლისის N2-578 ბრძანებით გაიცა გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციას“ ლაჯანურის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციის პირობების შეცვლასა (წარმადობის გაზრდა) და ქვესადგურის ექსპლუატაციაზე, ამავე ბრძანებით ძალადაკარგულად გამოცხადდა „სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციაზე“ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების გადაცემის შესახებ“ საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2018 წლის 17 მაისის N2-363 ბრძანება. 2021 წლის 14 აპრილს სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციას“ აქციონერთა საერთო კრების გადაწყვეტილებით შეეცვალა საზოგადოების საფირმო

სახელწოდება და ამჟამად ფუნქციონირებს როგორც სს „ეპ ჯორჯია გენერაცია“. ამასთან, კომპანიის საიდენტიფიკაციო ნომერი (ს/ნ 405182626) დარჩა უცვლელი.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, ჰიდროელექტროსადგური შედგება მდ. ცხენისწყლის წყალმიმღების, სადერივაციო არხის, უდაწნეო სადერივაციო გვირაბის, ცაგერის წყლის რეზერვუარის, თაღოვანი კაშხლის, ლაჯანური წყალსაცავის, წყალმიმღებისა და დაწნევითი სადერივაციო გვირაბისაგან. ენერგო კვანძის შემადგენლობაში შედის: დონის მარეგულირებელი რეზერვუარი, დაწნევითი შახტური მილსადენი, ჰესის შენობა, სავენტილაციო გვირაბი, 220/110/35 კვ-იანი ღია ქვესადგური. ტურბინებიდან ნამუშევარი წყალი გამყვანი გვირაბისა და ღია არხების საშუალებით ჩაედინება მდ. რიონში.

მდ. ცხენისწყლის წყალმიმღები სისტემა მდებარეობს ქ. ცაგერის მიმდებარე ტერიტორიაზე, მდინარეზე აგებულია ოთხმალიანი დასაშლელი 9 მეტრი სიმაღლის კაშხალი, რომელიც უზრუნველყოფს 60 მ³/წმ წყლის ხარჯის მიწოდებას 1111,16 მეტრი სიგრძის დერივაციულ არხში, საიდანაც მდინარის წყალი 5527 მეტრის სიგრძისა და 5,4 მეტრი დიამეტრის მქონე უდაწნეო დერივაციული გვირაბის მეშვეობით გადადის ლაჯანურის წყალსაცავში.

წყალმიმღები აღჭურვილია დამცავი გისოსებით (ბადურით), რომლის საშუალებით ხდება მდინარის მიერ შემოტანილი ნატანისა და იქტიოფაუნის შეკავება. ნატანის (ქვიშის) დაგროვება ხდება ქვედა კამერაში, რომელიც ირეცხება ფარების გახსნით და ნალექი გადაედინება ქვედა ბიეფში.

ლაჯანურის წყალსაცავი შექმნილია თაღოვანი კაშხლით და მდებარეობს მდ. ლაჯანურის ქვემო დინების ვიწრო ხეობაში სოფ. სურმუშთან. თაღოვანი კაშხლის სიმაღლეა 69 მეტრი. წყალსაცავის მთლიანი მოცულობა 25 მლნ მ³, სასარგებლო კი 18 მლნ მ³-ია. ფართობი შეადგენს 1.6 კვ.კმ-ს. წყალსაცავი შექმნილია მდ. ლაჯანურისა და მდ. ცხენისწყლის ნაწილობრივი ჩამონადენის ბაზაზე. წყალსაცავიდან სადერივაციო გვირაბით წყალი მიეწოდება მიწისქვეშა სააგრეგატო ნაგებობას, სადაც განთავსებულია სამი ჰიდროაგრეგატი ვერტიკალური ფრენის ტიპის ტურბინებით. ჰესის გამონამუშევარი წყალი გამყვანი არხით ჩაედინება მდ. რიონში. სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაციას“ ლაჯანურის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციის პირობების შეცვლასა (წარმადობის გაზრდა) და ქვესადგურის ექსპლუატაციაზე 2018 წლის 18 ივლისს გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების (ბრძანება N2-578) მიხედვით, ჰესის დადგმული სიმძლავრე 113,7 მგვტ, ხოლო საშუალო მრავალწლიური გამომუშავება 417,7 მლნ. კვტ/სთ-ია.

ჰესის 220/110/35 კვ-იანი ქვესადგური განთავსებულია ფერდობის წინა მხარეს, გვირაბის მარჯვნივ და მარცხნივ, დაახლოებით 1 500 მ² ფართობის მქონე ტერიტორიაზე. გვირაბის მარცხენა მხარეს განთავსებულია 220 კვ სიმძლავრის ტრანსფორმატორები, ხოლო მარჯვენა მხარეს 110 და 35 კვ სიმძლავრის ტრანსფორმატორები.

ლაჯანურის ჰესის კასკადი ფუნქციონირებს გასული საუკუნის 60 წლებიდან და მისი მიმდებარე ტერიტორია ათეული წლების განმავლობაში განიცდიდა მაღალ ტექნოგენურ და ანთროპოგენურ დატვირთვას.

სკრინინგის ანგარიშში მოცემულია ადგილის ფონური მდგომარეობა, გეოლოგიური, ჰიდროგეოლოგიური და ჰიდროლოგიური პირობები, ასევე ნიადაგის, ბიომრავალფეროვნების საკითხები.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, ჰიდროელექტროსადგურზე დაგეგმილია სარემონტო-სარეკონსტრუქციო სამუშაოების განხორციელება, კერძოდ N3 ჰიდროაგრეგატის შემადგენელი ნაწილების ტექნიკური გაუმჯობესებისთვის სარეაბილიტაციო ღონისძიებების გატარება, რაც ზრდის მის ნომინალურ სიმძლავრეს 2,663 მგვტ-ით. შესაბამისად, კომპანიის მიერ ლაჯანურის ჰიდროელექტროსადგურზე ჩატარებული სარეაბილიტაციო სამუშაოების შემდგომ, დადგმული სიმძლავრე ნაცვლად 113,7 მგვტ-ისა, იქნება 116,363 მგვტ. სკრინინგის განცხადების მიხედვით, განხორციელებული სარეაბილიტაციო სამუშაოების შედეგად გაიზრდება ჰიდროაგრეგატის მდგრადობა და ექსპლუატაციის უსაფრთხოება. აღნიშნული ცვლილება არ მოითხოვს მოხმარებული რესურსების გაზრდას, სიმძლავრის გაზრდა მოხდება ახალი ტექნოლოგიების გამოყენების გზით, კერძოდ ჰიდროაგრეგატის შემადგენელი ნაწილების ახალი, გაუმჯობესებული ელექტროდანადგარებისა და მექანიკური დანადგარების მონტაჟის გზით. ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით არ იზრდება წყლის ხარჯი.

ლაჯანურჰესის ჰიდროელექტროსადგურზე TG-3-ტურბინის რეაბილიტაციის პროექტის ფარგლებში იგეგმება ტურბინის მექანიკური ნაწილის შეცვლა და/ან საფუძვლიანი განახლება. სკრინინგის განცხადების თანახმად, სამუშაოები შესრულდება ჩეხური კომპანიის MEGAWATT SERVIS s.r.o. მიერ შემუშავებული ტექნიკური პროექტის შესაბამისად, ამავე კომპანიის საქართველოს წარმომადგენლობის მიერ. ლაჯანურის ჰიდროელექტროსადგურის სარეაბილიტაციო სამუშაოები მოიცავს **გენერატორის, ტურბინის, დამხმარე მოწყობილობის, ელექტრული ნაწილისა და სამოქალაქო მშენებლობის ნაწილის აღდგენა-განახლებას**. ლაჯანურჰესის სამანქანო შენობა განთავსებულია მთის ქვეშ ხელოვნურად მოწყობილ მიწისქვეშა განათხარში.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, TG-3-ტურბინის რეაბილიტაციის ძირითადი სამუშაოები ხორციელდება ჰესის სააგრეგატო დარბაზის შიდა სივრცეში, რომელიც განთავსებულია მიწის ქვეშ და გარე სივრცეს უკავშირდება გვირაბით. შესაბამისად სამუშაოების განხორციელების სივრცე მთლიანად იზოლირებულია გარემოსაგან. ამასთან, სარეაბილიტაციო სამუშაოები იწარმოება ობიექტის ფუნქციონირების პარალელურად, დანარჩენი 2 ტურბინის შეუფერხებლად მუშაობის პირობებში. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, არ იცვლება და არ ფერხდება ობიექტისა და მისი ინფრასტრუქტურის მართვის რეჟიმი, არ იქნება ადგილი ჰესის ფუნქციონირების დროებით გაჩერებას, შეფერხებას ან სხვა სახის დაუგეგმავი გარემოებების წარმოქმნას.

წარმოდგენილი ინფორმაციის თანახმად, სამშენებლო სამუშაოების ჩატარების პერიოდში წყალმომარაგებისა და წყალარინების საკითხები არ შეცვლილა. გარდა ამისა, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილებით დაგეგმილი სამუშაოების შესრულება არ არის დაკავშირებული უშუალო ზედაპირულ ან მიწისქვეშა წყლებზე ზემოქმედებასთან. სარეაბილიტაციო სამუშაოები შესრულდება უკვე ათვისებულ და უპირატესად ბეტონის საფარით დაფარულ ზედაპირებზე (მიწისქვეშა შენობაში), ამასთან მოხდება ტექნიკური

საშუალებების გამართულობის კონტროლი და სამუშაოების მკაცრი მონიტორინგი. შესაბამისად, წყლის გარემოზე მავნე ზემოქმედება არ არის მოსალოდნელი.

პროექტის მიხედვით სამუშაოების დროს გამოყენებული არ იქნება სამშენებლო ტექნიკა და სატრანსპორტო საშუალებები. სამუშაოები ძირითადად შესრულდება ხელით და ელექტრო ამწე მექანიზმების გამოყენებით. აღნიშნულის გათვალისწინებით, სარეაბილიტაციო სამუშაოების შესრულების პერიოდში, ჰესის საგენერატორო შენობაში წვის პროდუქტების წარმოქმნას ადგილი არ ექნება. ამასთან, მინიმუმამდე შემცირდება შედეგების სამუშაოები, წარმოქმნილი შედეგების აეროზოლები კი გატანილი იქნება სავენტილაციო სისტემის მეშვეობით. როგორც უკვე აღინიშნა, რეაბილიტაცია ძირითადად ითვალისწინებს მხოლოდ შეკეთებით სამუშაოებს, რომელიც ჩატარდება მთის მასივის ქვეშ და მნიშვნელოვანი სამშენებლო სამუშაოების შესრულება არ არის დაგეგმილი. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, სარეაბილიტაციო სამუშაოების პროცესში ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებების გავრცელებით და ხმაურით გამოწვეული ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, ექსპლუატაციის პირობებით გათვალისწინებული რეაბილიტაციისას მიწის სამუშაოების შესრულება არ არის დაგეგმილი და შესაბამისად ნიადაგის მთლიანობის დარღვევას ან მისი ნაყოფიერი ფენის დაზიანებას ადგილი არ ექნება. როგორც უკვე აღინიშნა, სამუშაოები შესრულდება უკვე ათვისებულ და უპირატესად ბეტონის საფარით დაფარულ ზედაპირებზე მიწის ქვეშ. შესაბამისად, ნიადაგის ნაყოფიერ ფენაზე ზემოქმედება არ არის მოსალოდნელი.

სკრინინგის განცხადების მიხედვით, დაგეგმილი სარეაბილიტაციო სამუშაოებისას მოსალოდნელია მცირე რაოდენობით სახიფათო სახიფათო წარმოქმნა. აღსანიშნავია, რომ სს „ენერგო-პრო ჯორჯია გენერაცია“ (ამჟამად სს „ეპ ჯორჯია გენერაცია“) სამინისტროსთან შეთანხმებული აქვს ნარჩენების მართვის გეგმა, რომელშიც გათვალისწინებულია გეგმიური სარეაბილიტაციო სამუშაოების დროს მოსალოდნელი ნარჩენები. ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების გათვალისწინებით მოსალოდნელი არ არის ნარჩენების წარმოქმნითა და გავრცელებით მოსალოდნელი ზემოქმედების ზრდა გარემოზე. ამასთან, ნარჩენების მართვა და კონტროლი განხორციელდება სამინისტროსთან შეთანხმებული ნარჩენების მართვის გეგმის შესაბამისად.

სკრინინგის განცხადების თანახმად, ჰესის განთავსების ტერიტორიაზე ისტორიული და არქიტექტურულ-კულტურული ძეგლები არ გვხვდება.

ცვლილების ფარგლებში დაგეგმილი ღონისძიებების მახასიათებლების, მოცულობისა და მასშტაბის გათვალისწინებით პროექტი დაკავშირებული არ იქნება კუმულაციური ზემოქმედების ზრდასთან.

ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, ექსპლუატაციის პირობების ცვლილების ფარგლებში გათვალისწინებული სამუშაოები მნიშვნელოვნად არ შეცვლის გარემოზე მოსალოდნელ ზემოქმედებას, რომელიც დეტალურად არის შეფასებული შესაბამის გზმის ანგარიშში და განსაზღვრულია სათანადო შემარბილებელი ღონისძიებები. შესაბამისად, დაგეგმილი ცვლილებები თავისი სპეციფიკისა და მასშტაბებიდან გამომდინარე არ გამოიწვევს გარემოზე მნიშვნელოვან ზემოქმედებას.

ზემოაღნიშნული კრიტერიუმების გათვალისწინებით, „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსი“-ს მე-5 მუხლის მე-12 ნაწილის საფუძველზე,

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ:

1. მიღებულ იქნეს სკრინინგის გადაწყვეტილება, რომ ცაგერის მუნიციპალიტეტში სს „ეპ ჯორჯია გენერაციის“ ლაჯანურის ჰიდროელექტროსადგურის ექსპლუატაციის პირობების ცვლილება (წარმადობის გაზრდა) არ დაექვემდებაროს გარემოზე ზემოქმედების შეფასებას;
2. სს „ეპ ჯორჯია გენერაცია“ ვალდებულია საქმიანობა განახორციელოს 2018 წლის 18 ივლისის გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით (ბრძანება N2-578) განსაზღვრული პირობების შესაბამისად, წარმოდგენილი ცვლილებების გათვალისწინებით;
3. სს „ეპ ჯორჯია გენერაციისთვის“ ზემოაღნიშნული პირობები წარმოადგენს 2018 წლის 18 ივლისის გაცემული გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილებით (ბრძანება N2-578) განსაზღვრული პირობების განუყოფელ ნაწილს და მათი შესრულება სავალდებულოა;
4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს „ეპ ჯორჯია გენერაციას“;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს „ეპ ჯორჯია გენერაციის“ მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ბრძანების ძალაში შესვლიდან 5 დღის ვადაში გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება განთავსდეს სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე და ცაგერის მუნიციპალიტეტის აღმასრულებელი ან/და წარმომადგენლობითი ორგანოს საინფორმაციო დაფაზე;
7. ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

ლევან დავითაშვილი

მინისტრი